

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum Beatitudo sit operatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

brachio procedit, sed potius brachium ab illo. Pari modo vt subsistentia Verbi diuini communicetur humane nature, sufficit vt humana natura illi inexistat & innitatur tanquam supposito; neque requiritur vt illa subsistentia informet naturam humanam.

Obijcitur Secundo, Beatitudo debet esse quid perfectissimum in beato: nam est summum bonum. Atqui operatio creata non est huiusmodi; nam est accidens quoddam imperfectius substantijs & potentijs.

Beatitudo non est perfectissima in ratione entis, sed operatiois vniuersalis ultimo s. ni.

Respondeo, Beatitudo non postulat vt sit quid perfectissimum in ratione entis, sed vt sit perfectissima operatio in modo vitaliter attingendi & consequendi vltimum finem, quod conuenit operationi create.

Obijcitur Tertio, Homo ordinatur ad beatitudinem, non autem ad aliquam operationem creatam; alioqui ordinaretur ad aliquid imperfectius.

Respondeo, Hominem non ordinari ad beatitudinem, tanquam ad rem diuersam; Nam beatitudo ipsa ordinatur ad perficiendum hominem: sed ordinatur homo non beatus ad seipsum beatum; sicut pars ordinatur ad totum, vel res incompleta ad seipsum completam.

Obijcitur Quarto, Maius bonum est amari à Deo, quam operari operatione creatâ circa Deum. Atqui amamur à Deo actu increato; ergo in eo est nostra beatitudo.

Amor increatus nō est formalis nostra beatitudo.

Respondeo; Amari à Deo, dupliciter potest considerari. Primo, præcisè quatenus est denominatio extrinseca nihil ponens in amato: Et sic etiam si amor quo amamur sit quid optimum (nam est Charitas Dei increata) tamen non est bonum nobis intrinsecum; ac proinde non potest esse nostra formalis beatitudo. Secundo, quatenus ille amor est efficax, & fons omnis nostri boni: sic melius nobis est amari quam amare; quia in amari, tanquam in causa, comprehenditur eminenter omne bonum nostrum supernaturale, videre, amare, frui. Non tamen ideirco beatitudo nostra consistit formaliter in eo quod est amari à Deo; sed causaliter: quia ex vi huius amoris conferuntur nobis maxima bona creata quibus formaliter beati sumus.

ARTICVLVS II.

Vtrum Beatitudo sit operatio?

4 Conclusio est affirmans, Beatitudinem formalem, esse operationem. Probatur, quia Beatitudo est vltima hominis perfectio; atqui perfectio cuiusque rei, est eius operatio. Quod intellige de operatione immanente; vt est, videre, amare, frui. Nam operatio transiens; non est perfectio operantis, sed patientis: vt illuminatio, non est perfectio solis, sed aeris. Hæc tamen operatio supponit operans iam perfectum.

Beatitudo immediatius perficit potentias animæ, quâ ipsam essentiam.

Hinc sequitur, Beatitudinem principalius & immediatius perficere potentias animæ, quam essentiam; siue essentia distinguatur ex natura rei à potentijs, siue non. Nam operatio non conuenit essentia, quâ essentia est, sed quatenus habet rationem potentia vitalis. Vide Scotum in 4. d. 49. q. 2. vbi contrariam sententiam tribuit Hen-

rico, nempe beatitudinem non consistere principaliter in operatione seu perfectione potentiarum, sed in illapsu quodam obiecti beatifici in essentiam animæ, ex quo quasi secundario redundet in potentias, mediante operatione potentiarum. hanc sententiam sic intellectam vt primò sonat, Scotus refutat tribus Argumentis.

Scotus impugnat sententiam Henrici de illapsu obiecti beatifici in essentiam animæ.

Primò, Quia impossibile est vt Deus habeat aliquem nouum illapsum in essentiam animæ, nisi ratione alicuius noui doni creati: nam antea erat intimè in illa essentia per suam essentiam. Vnde nisi aliquid noui in ea faciat, habebit se ad illam vt antea: ergo per illud donum nouum erit formaliter beatus, non autem per ipsum essentia illapsum.

Secundò, Quia ille illapsus est prior naturâ quàm quæuis operatio; ergo si in illapsu consistat beatitudo formalis, homo erit beatus, etsi per diuinam potentiam nihil operetur. Et ita dormiens poterit esse beatus; quod est contra rationem naturalem, & Aristotelem 12. Metaph.

Tertio, Deus ipse non est beatus præcisè per hoc quod identificetur suæ essentia, sed per hoc quod est intelligens & amans seipsum (alioqui sequeretur esse beatum, etsi non esset intelligens;) ergo similiter creatura nō est beata per hoc, quod obiectum beatificum illi sit intrinsecum illique illabatur & intimè eam penetret; sed per cognitionem & amorem.

Sed fortasse longè est alia mens Henrici, quàm ea quam Scotus ei attribuit. Non enim dicit illapsum in essentiam fieri absque dono creato, vel in hoc illapsu consistere formale beatitudinem: sed videtur hunc illapsum ponere vt principium beatitudinis, & veluti beatitudinem in habitu. Vnio enim Dei cum anima per dona habitualia, maxime per lumen gloriæ, est beatitudo in habitu, non tamen est beatitudo absolutè; quia hæc consistit in operatione.

Henricus explicatur.

Dices, habitus supernaturalis est perfectior operatione: ergo beatitudo potius consistit in habitu quàm in operatione. Consequentia patet: quia beatitudo consistit in perfectissima vnione animæ cum Deo: atqui ea vnio est perfectior quæ fit per donum perfectius (non enim Deus nouo modo vnitur creaturæ nisi per nouum donum:) ergo cum habitus sit donum perfectius quàm operatio, etiam vnio quæ fit per habitum, perfectior erit vnione quæ fit per operationem.

5

Quod autem habitus sit donum perfectius operatione; Probatur, tum quia habitus supernaturalis infunditur à solo Deo, operatio autem fit à nobis: tum quia habitus ille habet se per modum potentia respectu operationis: atqui potentia est perfectior operatione; nam est causa æquiuoca, id est, diuersæ rationis, virtute in se continens omnes operationes.

Respondeo, Negando Consequentiam. Etsi enim habitus supernaturalis in ratione entis fortè sit perfectior operatione, tamen non est perfectior in modo attingendi Deum tanquam obiectum beatificum. Nam per habitum nudum non attingitur Deus vitali modo & proximè; sed modo mortuo & remotè; vt patet in dormiente.

Non in quavis perfectissima vnione cum Deo sita est beatitudo, sed in vnione.

Ad Probationem Consequentia, Beatitudo non consistit in quavis perfectissima vnione cum Deo (vt patet in vnione hypostatica, quæ etsi perfectissima sit, tamen non est ipsa beatitudo, neque

neque anima Christi per illam est beata: sed consistit in perfectissima unione vitali, qua sentitur & gustatur ipse Deus; & anima ita afficitur, ac si ipsamet transformaretur in Deum. Itaque nihil refert quod unio illa, seu praesentia Dei per gratiam in essentia animae (quam praesentiam Henricus *illapsum* vocat) sit perfectior quam unio obiectiva per operationem; quia illa unio per gratiam cum essentia animae, non est vitalis; id est, non fit mediante sensu vitali; unde secundum se non sentitur, sed modo mortuo se habet. Vtrum autem Deus illabatur essentiae creatae per donum distinctum ab habitibus, qui sunt in potentibus; an per idem; non est huius loci. Sanè si essentia animae non distinguitur à potentijs, non est necesse ponere donum illud quo illabatur essentiae, esse distinctum ab habitibus potentiarum; de qua re in Tractatu de gratia.

D V B I V M I.

Vtrum operatio illa in qua consistit nostra Beatitudo, debeat effectivè ab anima procedere: an sufficiat eam extrinsecus immitti?

Multi Doctores affirmant visionem & amorem beatificum infundi à solo Deo, intellectu & voluntate se merè passivè habentibus. Ita Ockam & Gabriel in 1. d. 1. & Petrus ab Aliaco ibidem. & multi alij. Scotus verò dubitat.

Sed contrarium omninò tenendum; scilicet has operationes non solum debere recipi, sed etiam effectivè manare à potentijs animae. Ita passim alij Doctores vel insinuant vel expressè docent.

Probatur Primò, Quia in Concilio Constantiensi definitum est intellectum beatorum, vt ad visionem beatificam eleuetur, egerè lumine gloriae: vt habetur Clement. *Ad nostrum. De hereticis*. Atqui lumen non requiritur in potentia cognoscente nisi ad eliciendum actum cognitionis. Non enim requiritur ad recipiendam visionem; quia visio immediatè debet existere in ipsa potentia intellectiva, non in lumine; vt fit in omni habitu.

Dices; Lumen erit necessaria dispositio ad recipiendam visionem à Deo immisam: sicut lumen corporale in aëre, est necessaria dispositio ad recipiendas species ab obiecto diffusas.

Respondeo, Esse disparem rationem: Ideò enim requiritur lumen in aëre, quia cum species sint magis spirituales quam obiectum, obiectum non potest eas producere nisi lumine quodammodo eleuetur & iuuetur ad earum productionem, quare tantummodo circa obiectum requiritur lumen; nullo autem modo requiritur vt visio recipiatur in oculo. Deus autem non diffundit sui speciem; & si diffunderet, non egeret externo lumine; cum ipse sit prima & summa lux.

Secundò Probatur; Nam Scriptura & Patres passim insinuant nos beatos fore per hoc quod videbimus, & amabimus, & fruemur Deo. Atqui haec nomina non significant nudam passionem seu receptionem, sed productionem vitalem visionis & amoris.

Tertiò Probatur à priori, Quia videre, amare, gaudere, frui, & similia, sunt vitae seu vitales motus, per quos formaliter vivimus; (cuius li-

gnum est quod nullo modo possint competere rebus inanimis:) atqui vita debet manare à principio intrinseco. Vnde viuentia dicuntur quae se ipsa mouent, id est, à principio intrinseco; & per hoc distinguuntur à non viuentibus, quae potius dicuntur moveri à generante, quod impressit vim mouendi. Cuius etiam signum est, quod ea quae ab extrinseco recipiuntur, subiecto nihil cooperante, suscipiuntur & inexistunt modo mortuo; sicut lumen ab aëre, calor ab aqua, habitus ab anima. Quare si visio & amor suscipiuntur à potentijs se merè passivè habentibus, modo mortuo suscipiuntur, possuntque sic suscipi à dormiente. Quare non possunt beatum reddere.

Argumenta in contrarium, sunt nullius fere momenti. Non enim si beati lumine gloriae acti eliciunt visionem effectivè, sequitur eos posse cessare. Nam si homo totus esset oculus, vel si accisae essent palpebrae, non posset cessare à visione, tamen effectivè illam visionem produceret. Similiter non sequitur hominem seipsum beare propriè; quia ista locutione significatur vel ipsum esse obiectum suae beatitudinis, vel causam efficientem virtute proprià. Potest tamen aliquo sensu admitti; si enim homo dicitur seipsum iustificare, mundare, saluare; cur non possit etiam dici seipsum beare, quatenus virtute diuinitus accepta & Dei auxilio, in seipso elicit actus illos quibus beatus est? quia tamen id liberè non facit, neque virtute proprià, satis impropria est locutio.

D V B I V M I I.

Vtrum per potentiam Dei absolutam, isti actus visio, amor, & alij similes possint produci absque concursu effectiuo potentiarum?

Omissis sententijs, Respondeo & Dico Primò, Istos actus, & quemuis alium actum vitalem, posse secundum totam suam substantiam & entitatem produci à solo Deo, absque cooperatione potentiae creatae. Est Scoti, Occami, & multorum aliorum.

Probatur, Quia actus vitales, secundum suas entitates, sunt qualitates quaedam realiter distinctae à potentijs animae (vt patet ex summa perfectione quam adferunt potentijs) manantes ab illis effectivè, & in illis tamquam immediatis subiectis inhaerentes: atqui Deus potest per se immediatè supplere omnem influxum effectiuum creaturarum: ergo omnem efficientiam quam habet anima in illos actus potest supplere.

Vnde sequitur Primò, Deum posse illos actus secundum totam ipsorum substantiam producere extra subiectum; & eos qui producti sunt in subiecto & per subiectum, ponere extra omnè subiectum. Quod patet, quia actus illi solum duplicem dependentiam habent ab anima; scilicet in genere causae efficientis, & in genere causae materialis seu subiecti. Atqui Deus potest per se supplere dependentiam effectiuam, vt dictum est; & etiam quodammodo potentiam subiectiuam. Non quidem tribuendo accidenti eundem modum existendi, quem habebat in subiecto, sed ceteruando totam illius entitatem extra subiectum; sicut in Tractatu de Eucharistia est ostensum. Potest enim Deus omne accidens habens propriam entitatem separare à subiecto, & separatim conseruare.

Sequitur

*Quid sit
vita seu
vitalis
motus.*

*Solutio
obiectio
num.*

*Affirma-
tur.*

*Actus vi-
tales secun-
dum suam
entitatem
possunt di-
stinguere
sine produ-
ctu sine con-
cursu po-
tentiarum.*

*Beatitudo
formalis
emanare
debet ab
ipsis poten-
tijs.*

Sequitur Secundo, Non esse de essentia illorum actuum, ut re ipsa manent à potentijs, aut existant in illis; sicut non est de essentia accidentis, actu inesse subiecto: & tamen de illorum essentia est aptitudo ad emanandum à potentijs, & ad illas informandas.

Dico Secundo, Per huiusmodi tamen actus à solo Deo productos in intellectu vel in voluntate, anima non intelliget, non amabit, non fruetur; sed solum recipiet eos per modum rei mortuæ.

Patet ex dictis Dubio superiore.

Actus vitales non tribuunt suum effectum formalem, nisi animans à potentijs effectivis.

Probatur, Quia intelligere, amare, frui, non solum est informari talium actuum entitate; sed etiam est eos producere in seipso ab intrinseco, ita ut essentia & vis animæ effectivè in illos influat. Quare simplex informatio non sufficit, ut hi actus tribuant suum effectum formalem seu denominationem: sed ulterius requiritur emanatio. Ratio est, quia non solum denominant quatenus sunt formæ inhærentes, sed etiam quatenus actus emanantes: & utrumque in illorum denominatione includitur.

ARTICVLVS III.

An beatitudo sit operatio partis sensitiva, an intellectiva tantum?

Conclusio, Beatitudo est tantum intellectivæ partis operatio. *Partem intellectivam* vocat, in qua est intellectus & voluntas. Probatur, quia sola pars intellectiva immediatè potest attingere summum bonum, seu ultimum finem.

ARTICVLVS IV.

An beatitudo sit operatio intellectus, an voluntatis?

Prima Conclusio; Essentia beatitudinis non potest consistere in actu voluntatis.

Probatur; Quia beatitudinis essentia consistit in assecutione ultimi finis: sed non assequimur ultimum finem per actum voluntatis: ergo &c.

Secunda Conclusio; Beatitudo consistit in actu intellectus.

Probatur, Quia per actum intellectus consequimur ultimum finem.

D V B I V M I.

Utrum tota beatitudinis ratio consistat formaliter in unica operatione?

Thomistæ defendunt totam consistere in sola visione: reliquas verò operationes, ut amorem & fruitionem, esse veluti perfectiones beatitudinis extrinsecas. Ratio est; quia sola visione Dei possidemus ipsum Deum, eumque intra nos præsentem tenemus.

Thomista statunt beatitudinem in sola visione.

Sed hæc sententia difficilis est intellectu. Primo; Quia ex ea sequitur eum qui videret Deum, esse verè & perfectè beatum, etiamsi non amaret, neque gauderet illo, Deo non præbente concursu ad hos actus. Quod sanè videtur absurdum,

Reselluntur.

& contra communem modum concipiendi. Quomodo enim verè est beatus, qui nec amat nec gaudet de bono obtento? Respondet Sorus in 4. d. 49. q. 1. a. 4. talem non fore beatum; quia beatitudo est omnium bonorum aggregatio, quæ ille non habet. Rectè; sed hinc sequitur non in sola visione totam essentiam beatitudinis consistere; quod nos volumus: cuius tamen contrarium a. 3. docet Sorus.

Utrumque Sors aliorum respensio.

Alij Respondent, talem non fore beatum, quia etsi tota beatitudo in visione consistat; tamen hoc intelligendum esse de visione ut actu causat amorem & gaudium; quam causalitatem hic non habet.

Sed contra: vel enim hoc ita intelligendum est, ut tota beatitudo censetur consistere in visione, & illa actuali causatione, exclusis effectis, scilicet amore & gaudio: & hoc dici nequit; quia illa causatio non facit visionem meliorem; nec illi quidquam addit nisi fortè aliquam relationem resultantem, quæ nullius est momenti ad hominè magis beandum. Vel est ita intelligendum, ut includatur effectus causati; & sic non consistit beatitudo in sola visione, sed etiam in alijs actibus.

Secundo Probatur, Si quis Deum videns, impediretur ab amore & gaudio, necessariò esset animo inquieto, & doleret se tanto bono violentè priuari. At quomodo cum illa inquietudine & dolore de re necessaria ad perfectam Dei coniunctionem, consistere poterit beatitudo, quæ debet satiari appetitum?

14

Tertiò, Ille non haberet in sua potestate frui bono obtento: Frui enim, vel est gaudere, vel cum delectatione uti. Atqui nemo beatus est, qui eo quod amat, non fruetur; ut inquit D. August. l. 8. de Civitate cap. 9. Vnde etiam propriè non diceretur adeptus ultimum finem; quia non ita possideret, ut posset illo frui.

Quartò, Si avarus qui ultimum finem constituit in diuitijs, non posset illas amare, nec ullam voluptatem ex illis accipere, non censeret se beatum possessione diuitiarum: ergo similiter hic.

Quintò, Ad perfectam rationem beatitudinis requiritur perfecta unio vitalis cum Deo: atqui ad perfectam unionem requiritur non solum unio per intellectum, sed etiam per voluntatem. Nam non minus voluntas immediatè attingit ipsum Deum quàm intellectus: ergo etiam unio voluntatis pertinet ad essentiam beatitudinis. Quare

Dico Primò, Verius est & communi modo concipiendi conformius, ad rationem integræ beatitudinis pertinere non solum nudam visionem, sed etiam amorem & gaudium.

15 Requiritur præterea Amor & Gaudium.

Probatur Primò, Rationibus supra allatis.

Secundò, Quia id est magis consentaneum ceteris Doctoribus, qui beatitudinem constituunt in pluribus operationibus. D. Bonavent. in 4. Bonav. d. 49. a. 1. q. 5. in tribus constituit, scilicet visione, dilectione & fruitione. Alij constituunt in visione & fruitione; ut Richardus & Supplementum Gabrielis eadem d. Per fruitionem intelligunt hi duo Doctores dilectionem, quæ tamè coniuncta sit cum gaudio: nisi enim cum gaudio quis diligit, non dicitur frui. Imò ipse D. Thomas opusc. De beatitudine, dicit beatitudinem consistere in visione, dilectione, fruitione, unione, laude, gratiarum actione & gratulatione, ubi ponit tres actus externos manantes ex beatitudine,

Richardus Gabriel.